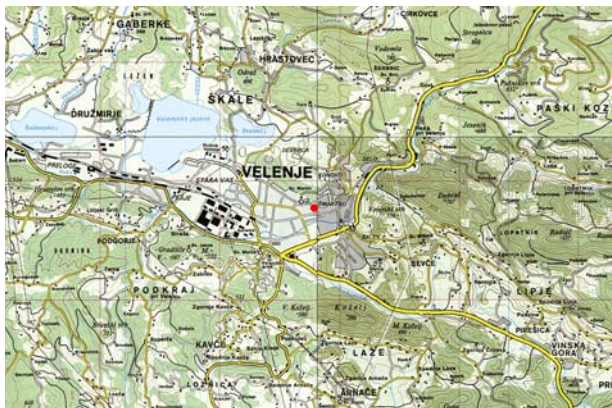

1.4. *Meteorološka postaja Velenje*

1.4. *Meteorological station Velenje*

Mateja Nadbath

Agencija RS za okolje ima v Velenju klimatološko meteorološko postajo. Velenje je peto največje mesto v Sloveniji; leži v kotlini, ki se imenuje po njem in je del severovzhodnega predalpskega sveta Slovenije.

V Velenjski kotlini je za opis padavinskih razmer še ena meteorološka postaja v Belih Vodah; za opis vseh podnebnih razmer v Velenjski kotlini pa je meteorološka postaja v Velenju edina te vrste. Najbližje sosednje klimatološke postaje so v Celju, Šmartnem pri Slovenj Gradcu in Slovenskih Konjicah.

Slika 1.4.1. Geografska lega meteorološke postaje v Velenju (vir: Atlas Slovenije)

Figure 1.4.1. Geographical position of meteorological station in Velenje (from: Atlas Slovenije)

Meteorološka postaja v Velenju je na nadmorski višini 410 m, v naselju s strnjnimi hišami, na južnem pobočju hriba. Vsi meteorološki instrumenti so postavljeni na opazovalčevem vrtu, meteorološka hišica je od opazovalčeve hiše oddaljena 15 m proti jugu, v okolici meteorološke hišice so sadna drevesa. Na postaji merijo temperaturo zraka 2 m nad tlemi, vlago zraka, smer in hitrost vetra, višino padavin in snežne odeje ter opazujejo stanje tal, oblačnost in meteorološke pojave.

Slika 1.4.2. Opazovalni prostor meteorološke postaje v Velenju, 22. 5. 2002 (foto: P. Stele)

Figure 1.4.2. Observing place of meteorological station in Velenje, 22nd of May 2002 (photo: P.Stele)

Z meteorološkimi meritvami in opazovanji so začeli julija 1895; v času Avstro-ogrške monarhije in med drugo svetovno vojno se je Velenje imenovalo Wöllan. Sprva so merili le višino padavin in opazovali meteorološke pojave. Od januarja 1947 je v Velenju klimatološka meteorološka postaja z meritvami vseh glavnih meteoroloških spremenljivk.

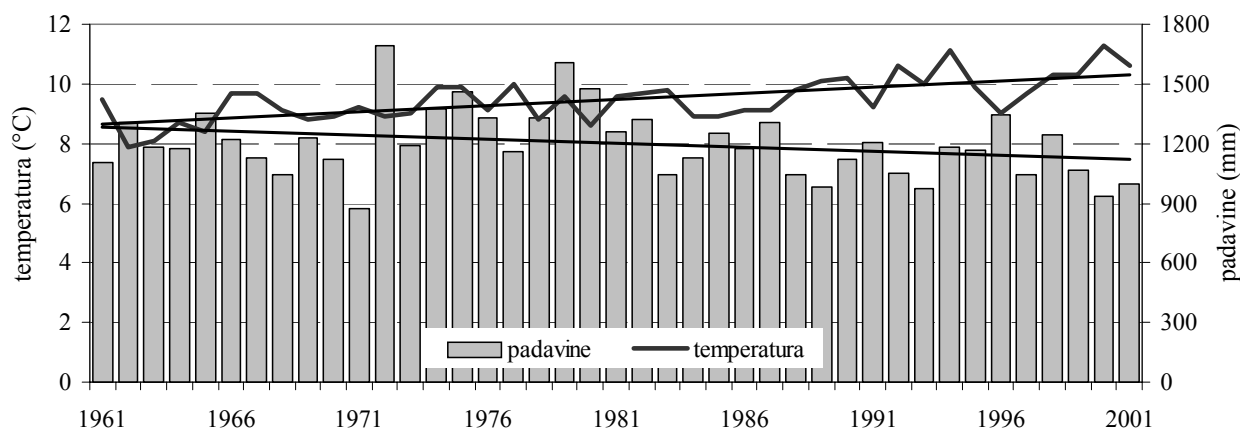

Z meteorološkimi opazovanji in meritvami je leta 1895 začel Janez Goll, naslednji so bili Fran Cizej, Skubic, Valentin Brenc, Josip Armič, Jožef in Rudolf Obu, Dominik in Jožef Kasesnik ter Edmund Kmecl. Od 1964 so meteorološki opazovalci člani družine Novak, Ivan, Ivanka in Jože. Z vsakim novim opazovalcem se je spremenila tudi lokacija meteorološke postaje. Od maja 1964 je meteorološka postaja na isti lokaciji.

Slika 1.4.3. Opazovalec Jože Novak, 22. 5. 2002 (foto: P. Stele)

Figure 1.4.3. Observer Jože Novak, 22nd of May 2002 (photo: P. Stele)

V tem dolgem obdobju, od ustanovitve do danes, so v Velenju meteorološke meritve in opazovanja štirikrat prekinili. Prvič so jih prekinili novembra 1897. Ponovno so začeli z meritvami in opazovanji marca 1898. Drugič so za 8 let prekinili z meritvami decembra 1898. Avgusta 1922 je bila tretja prekinitvev, vendar le za slabo leto. Od oktobra 1944 do januarja 1947 v Velenju ni bilo meteoroloških meritev in opazovanj, po tej zadnji prekinitvi pa potekajo neprekinjeno.

Slika 1.4.4. Letna višina padavin in povprečna letna temperatura zraka ter pripadajoč linearen trend (ravni črti) na meteorološki postaji Velenje v obdobju 1961–2001. Linearen trend povprečne letne temperature zraka je naraščajoč, medtem ko je linearen trend letne višine padavin padajoč. V zadnjih dvajsetih letih (1982–2001) je v Velenju le v petih letih (1982, 1985, 1987, 1996, 1998) padlo več padavin kot v dolgoletnem povprečju; na drugi strani je bila povprečna letna temperatura zraka v tem obdobju v petih letih (1984, 1985, 1986, 1987, 1996) pod, v vseh ostalih letih pa nad ali enaka dolgoletni povprečni vrednosti.

Figure 1.4.4. Annual precipitation and mean year air temperature and their linear trends on meteorological station Velenje. Linear trend for mean air temperature is positive, on the other hand linear trend for precipitation is negative. In the last 20 years (1982–2001) Velenje got in only five years more precipitation than usual, and in only five years the mean annual temperature was below the long-term mean value.

Preglednica 1.4.1. Najvišje in najnižje vrednosti izbranih meteoroloških spremenljivk na postaji Velenje v obdobju 1961–2001
Table 1.4.1. Extreme values of chosen meteorological parameters on meteorological station in Velenje in the period 1961–2001

	največ maximum	leto / datum year / date	najmanj minimum	leto / mesec year / month
povprečna letna temperatura zraka (°C) mean annual air temperature (°C)	11.3	2000	7.9	1962
absolutna ekstremna temperatura zraka (°C) absolute extreme air temperature (°C)	36.0	19.8.1992	-22.9	17.1.1963
letna višina padavin (mm) annual precipitation (mm)	1694	1972	876	1971
mesečna višina padavin (mm) monthly precipitation (mm)	311	oktober 1992	0.0	januar 1964, februar 1993, oktober 1965
dnevna višina padavin (mm) daily precipitation (mm)	120.4	9.10.1980	0.0	/
višina snežne odeje (cm) snow cover depth (cm)	90	22.1.1971	0	/
letno število dni s snežno odejo annual number of days with snow cover	87	1963 1986	2	1989

SUMMARY

Meteorological station in Velenje is situated on north-eastern part of Slovenia, 410 m above sea level. Meteorological observations and measuring are taking place from July 1895. In spite of four interruptions in this long period meteorological station is still active. At the beginning only precipitation was measured, but from 1947 on air temperature, humidity, wind speed and direction, precipitation, snow cover and fresh snow cover are measured and cloudiness and meteorological phenomena are observed. First observer was Janez Goll, from May 1964 on members of family Novak: Ivan, Ivanka and Jože are meteorological observers in Velenje.